

Naturvärdesinventering Björnrike, Holmen Energi

NATURVÄRDESINVENTERING FÖR DETALJPLAN AVSEENDE BOSTÄDER PÅ FASTIGHETEN, BERG KOMMUN

Naturvärdesinventering av landmiljöer

Inventeringen genomfördes under juli 2019

KONSULT

Ansjö Skog och Markkonsult AB
Fagerbacken 70
831 48 Östersund
070-351 83 54
www.ansjo.se
Kontaktperson:
Anna Westerlund 070-351 83 54
Naturvärdesinventering, bedömning och rapport

KUND:

Holmen Energi AB
P.O. Box 5407
Strandvägen 1
114 84 Stockholm

Kontaktperson:
Emilia Larsson +4670-263 60 93

Samtliga foton i rapporten är tagna av Anna Westerlund
För bakgrundskartor gäller copyright enligt: © Lantmäteriet.

Sammanfattning

Holmen Energi AB arbetar med att ta fram en detaljplan för fritidshusbebyggelse i Björnrike, Härjedalens kommun, Jämtlands län. I tillståndsprocessen ska naturvärdesinventering genomföras.

Naturvärdesinventeringen genomfördes under juli månad 2019. Utredningsområdet är ca 46 ha stort och karaktäriseras av naturskogsartad barrblandskog i sydvästsluttning på frisk ris-mark av blåbärstyp med inslag av lågörtstråk.

Hela utredningsområdet bedöms som en enhet utan uppdelning i andra naturtyper eller bestånd då skogen är mycket homogen och det saknas andra tydliga gränser eller avvikande naturtyper inom området. Inga bäckar eller andra vattenförekomster påträffats. En mindre del av den södra delen av utredningsområdet är sedan tidigare registrerad som en bolagsnyckelbiotop. Någon skillnad i naturtyp mellan detta område och övriga utredningsområdet kunde dock inte ses.

Resultatet av inventeringen visar att det är genomgående gott om naturvärdesträd av både barr- och lövträd framför allt björk men ställvis även sälg i hela utredningsområdet. Naturvärdena i utredningsområdet knyts till den interna variationen mellan äldre barr och lövskog samt förekomst av kvalitativ död ved och skogskontinuitet. Den kvalitativa men sparsamma mängden av död grov ved lyfter områdets naturvärde.

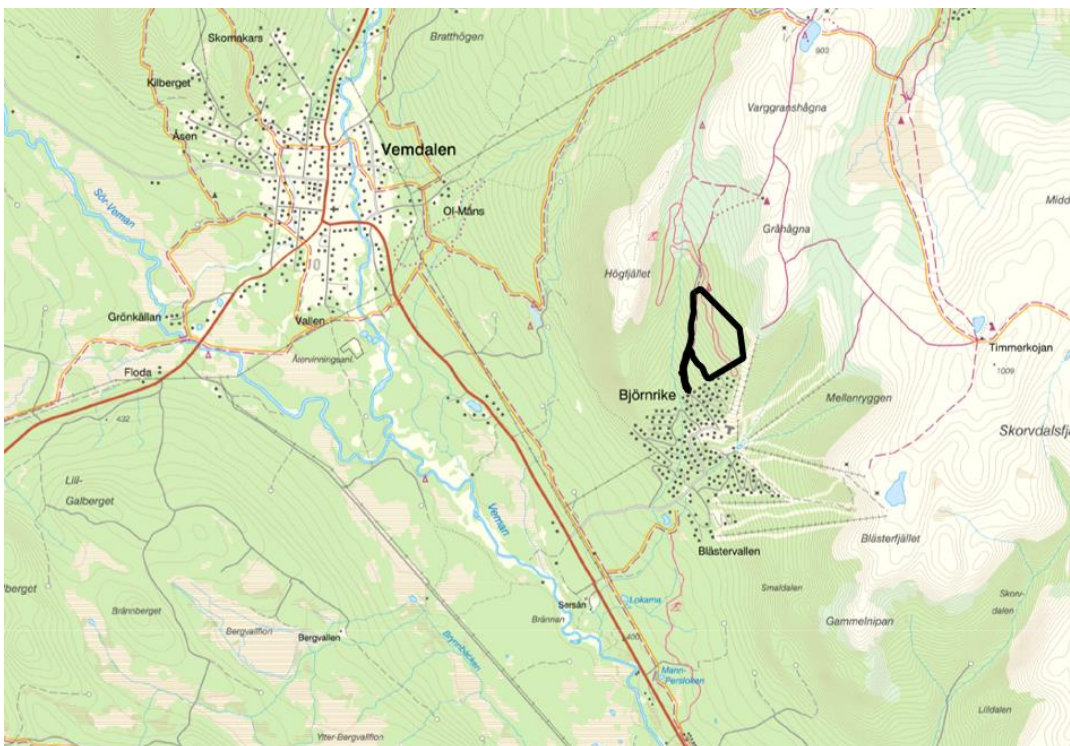
Hela området bedöms ha ett visst naturvärde med inslag av påtagliga naturvärden där strukturer och värdeelementen förekommer. Artvärdet bedöms som påtagligt.

1. INLEDNING

1.1 Uppdraget

Holmen Energi AB har gett Ansjö Skog och Markkonsult AB i uppdrag att utföra en naturvärdesinventering på delar av fastigheter Vemdalens Kyrkby 3:2 samt Vemdalens Kyrkby 49:4 Härjedalens kommun, Jämtlands län, *se figur 1*. Holmen Energi AB arbetar med att ta fram en detaljplan för fritidshusbebyggelse över området. Som en del av tillståndsprövningen av den nya detaljplanen ska en naturvärdesinventering utföras. En naturvärdesinventering syftar till att lokalisera och redovisa värdefulla naturmiljöer som förekommer inom planområdet. Genom att utföra en naturvärdesinventering i ett tidigt skede av planeringsprocessen finns det större möjlighet att utforma projektet utifrån de naturvärden som förekommer och därmed minimera projektets påverkan på naturmiljön. I naturvärdesinventeringen ingår inte bedömning av värden för friluftsliv, kulturmiljö, geologi, landskapsbild eller ekosystemtjänster.

Inventering och rapport är sammanställd av Anna Westerlund, jägmästare med flerårig erfarenhet av naturvärdesinventeringar och tillståndsprövning samt biologen Sebastian Acker, Orangutang Skog och Naturvård AB som även han har lång erfarenhet av naturvärdesinventeringar.

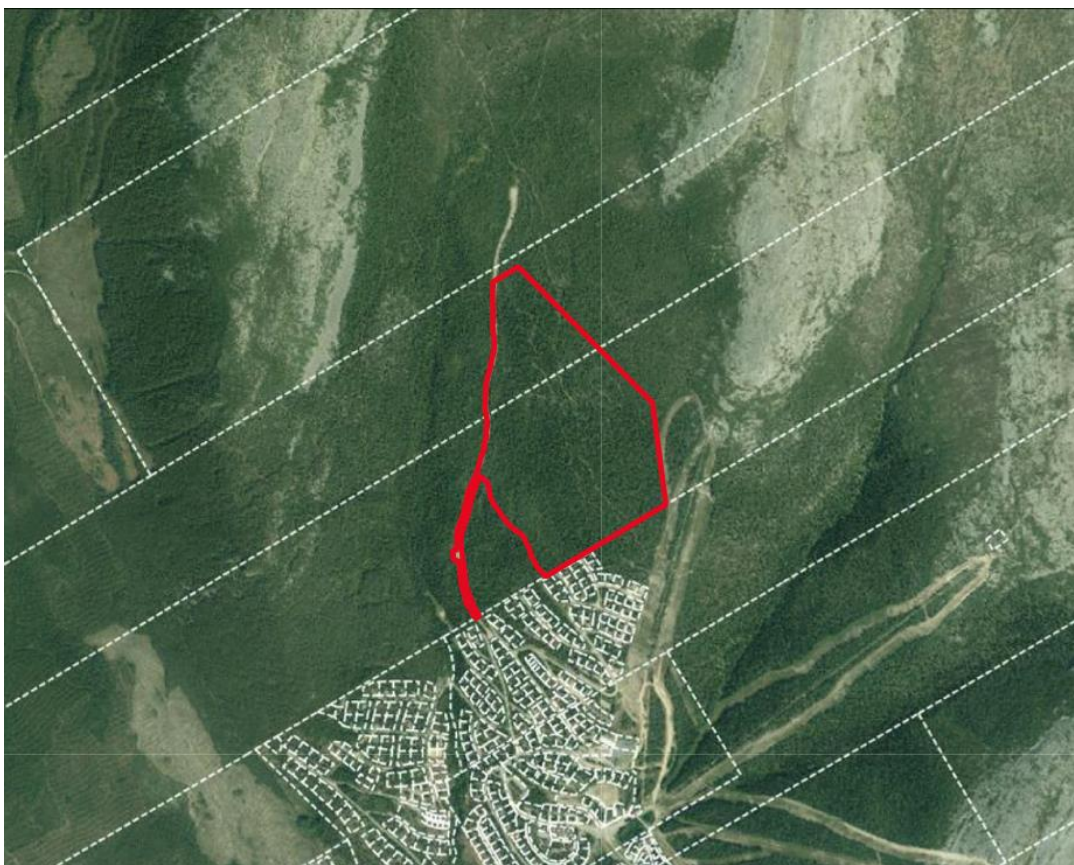
Figur 1. Översiktskarta över planområdets lokalisering, Storhogna Berg kommun, Jämtlands län.

1.2 Naturvårdsarter

Naturvårdsart är ett samlingsbegrepp för skyddade arter, fridlysta arter, rödlistade arter, typiska arter, ansvarsarter och signalarter. En naturvårdsart indikerar att ett område har högt naturvärde eller att arten i sig själv är av särskild betydelse för biologisk mångfald. Naturvårdsarter har lanserats av Art Databanken som ett verktyg vid naturvärdesbedömning. Vid senaste revideringen av rödlistan har en lista på användbara signalarter för olika biotoper tagits fram och har nyttjats vid denna inventering. Arter som omfattas av begreppet naturvårdsart är inte per automatik lagskyddade det är däremot de fridlysta arterna.

Art Portalen är en webbplats som drivs av Art Databanken på uppdrag av Naturvårdsverket. Portalen syftar till att registrera observationer av Sveriges växter, djur och svampar etc. Alla fynd publiceras först och kvalitetsgranskas i efterhand. Rödlistan är en redovisning av arters risk att försvinna och dö ut från ett område. De arter som uppfyller kriterierna för någon av kategorierna; *Nationellt utdöd (RE)*, *Akut hotad (CR)*, *Starkt hotad (EN)*, *Sårbar (VU)*, *Nära hotad (NT)* eller *Kunskapsbrist (DD)* benämns rödlistade. De rödlistade arterna som kategoriseras som CR, EN eller VU benämns hotade. Rödlistan baseras på internationellt vedertagna kriterierna från Internationella Naturvårdsunionen (IUCN). Rödlistan uppdateras var femte år av Art Databanken SLU.

En sökning i Art Portalen gav inte några träffar inom det aktuella utredningsområdet. Sökning utfördes med en polygon över utredningsområdet och sökkriterier för alla arter under åren 2000–2019.

Figur 2. Utredningsområdet 46 ha nordväst om Björnrike, Härjedalens kommun.

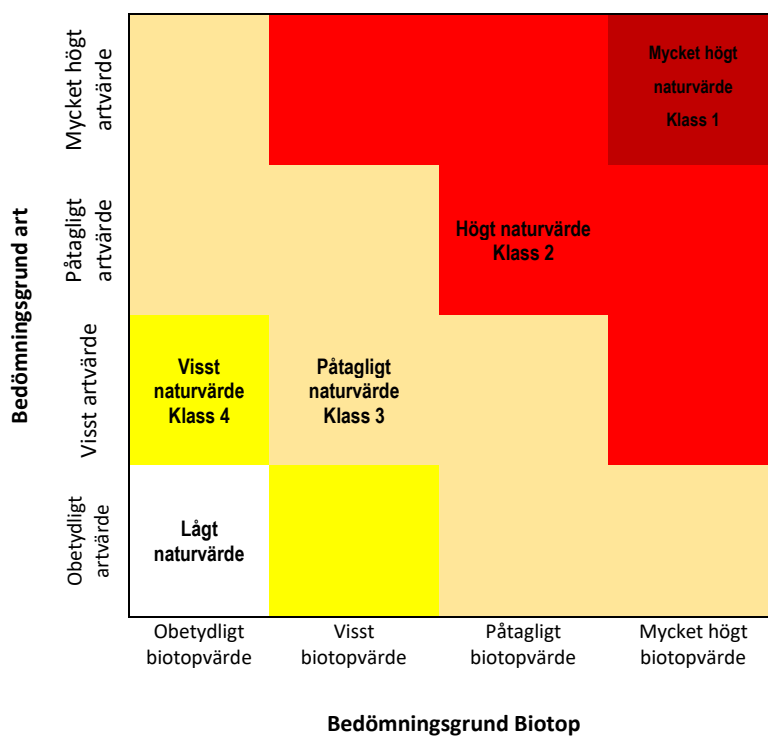
2. METODIK OCH GENOMFÖRANDE

2.1 Metodik

Naturvärdesinventeringen (NVI) har utförts enligt svensk standard för naturvärdesinventering, SS 199 000:2014 (NVI; Swedish Standards Institute 2014 a,b). Metodiken i NVI:n bygger till stora delar på tidigare metoder som använts i rikstäckande inventeringar, t ex nyckelbiotop- och våtmarksinventeringarna. Syftet med NVI:n är att identifiera och dokumentera områden som är av positiv betydelse för biologisk mångfald inom utredningsområdet. Områdena avgränsas som naturvärdesobjekt och bedöms med avseende på naturvärde enligt en fyrgradig skala; *högsta*

naturvärde, högt naturvärde, påtagligt naturvärde samt visst naturvärde, se tabell 1. Områden med ingen eller ringa positiv betydelse för biologisk mångfald avgränsas inte och beskrivs enbart översiktligt. Naturvärdesobjekten utgörs oftast av en dominerande naturtyp som kan tilldelas en gemensam naturvärdesklass. Naturtyper kan exempelvis vara ängs- och betesmark, skog, myr, sjö, vattendrag etc.

Bedömningen av naturvärde görs på två grunder: *Art-* och *Biotopvärde*. För bedömning av artvärde ingår förekomst av naturvårdsarter samt relativ artrikedom. Bedömningsgrunden biotopvärde omfattar en samlad bedömning av *biotopkvalitet* samt *hur sällsynt eller hotad biotopen är*. Strukturer och element, t ex död ved, stenblock etc. är viktiga fysiska företeelser som ofta används vid bedömningen av biotopkvalitet, se figur 3.

Figur 3. Bedömningsgrunder för art- och biotopvärden ligger till grund för naturvärdesklassningen enligt SS 199 000:2014.

2.2 Genomförande

Inför fältinventeringen utfördes en fjärranalys där kunskap om områdets naturmiljöer inhämtades från Skogsdataportalen, Miljödataportalen, Länsstyrelsernas GIS-tjänster och Art Databanken. Därefter flyg- och satellitbildstolkades området för att avgränsa potentiella naturvärdesobjekt. Flygbildstolkningen fokuserade på att lokalisera särskilt värdefulla naturmiljöer såsom äldre skogsbestånd, bergsbranter, våtmarker, bäckar och andra intressanta naturmiljöer. För att bedöma naturvärdena i de avgränsade objekten samt för att identifiera ytterligare områden med potentiellt höga naturvärden genomfördes en fältinventering.

Fältinventeringen genomfördes den 1 juli 2019. Hela utredningsområdet fältbesöktes. Inventeringen är dock översiktlig enligt SS 19900:2014 och inriktad på att identifiera storskaliga naturvärden. Signalarter registrerades vid inventeringen och nyttjas som en bekräftelse för områdets samlade

naturvärden. En översiktlig naturvärdesinventering skall inte likställas med en artinventering. Signalarterna ofta är relativt lätta att finna och utgör ett bra stöd vid värdering och klassificering av naturvärdena.

Bedömningen av naturvärdena i rapporten innebär inte något ställningstagande om planområdet är lämpligt för anläggande av bostäder.

	NATURVÄRDES- KLASS	INNEBÖRD	EXEMPEL
1	Högsta naturvärde	Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller global nivå.	Urskog eller naturskog med lång skoglig kontinuitet och riklig förekomst av rödlistade arter. Slättermarker och naturbetesmarker som hävdas och hyser rikligt med hävdgynnade arter.
2	Högt naturvärde	Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå.	Barrskog med naturskogs kvalitet och lång skoglig kontinuitet. Väluvecklade bryn med många arter och blommande träd och buskar.
3	Påtagligt naturvärde	Varje enskilt område av en viss naturtyp i denna naturvärdesklass behöver inte vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald men området bedöms vara av särskild betydelse för att den totala arealen av dessa områden bibehålls samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras.	Granskog med vissa värdefulla strukturer som lågor, torrakor eller gamla träd men där den långa kontinuiteten saknas. Naturliga myrmarker
4	Visst eller lågt naturvärde	Områden med viss, ringa eller ingen betydelse för biologisk mångfald	Allt från flerskiktad skog i avverkningsmogen ålder med naturligt fältskikt till homogen granplantering eller kalhyggen.

Tabell 1. Naturvärdesklasser för bedömning av ett naturvärdesobjekts betydelse för biologisk mångfald enligt NVI SS 199 000:2014 (Swedish Standards Institute 2014a).

3. PÅVERKAN PÅ OLIKA NATURMILJÖER

Vid en markexploatering föreligger det en stor risk att omgivande naturmiljöer påverkas negativt. Exempelvis kan habitat fragmenteras, ljusinsläppet till omgivande skog öka och en exploatering kan också förändra spridningsmönster för olika arter.

3.1 Skog

I skogen finns många rödlistade arter. Förutsättningar för artrikedom i skogen är främst knuten till strukturer så som död ved, gamla och grova träd, olikåldrig trädstruktur, lövträd och flerskiktning. En annan viktig aspekt är skogs- och lågakontinuitet. Många av skogens arter har dålig spridningsförmåga och dessa arter är väldigt beroende av skoglig kontinuitet för att bevara sin livskraftighet. Skogens struktur och processer tar tid att utveckla i storleksordningen minst 100 år.

4. RESULTAT

4.1 Resultat förstudie

En analys av tidigare dokumenterad information inom inventeringsområde utfördes. Faktaunderlag inhämtades från Artportalen, Skogsdataportalen, Miljödataportalen, Länsstyrelsens GIS-tjänster, se *tabell 2*.

Data	Källa	Finns inom inventeringsområdet
Naturminnen	Miljödataportalen	Nej
Avverkningsanmälan	Skogsstyrelsen	Nej
Biotopskydd, skogliga	Biotopskydd, skogliga	Nej
Djur- och växtskyddsområden	Miljödataportalen	Nej
Nationalparker	Miljödataportalen	Nej
Natura 2000-områden	Miljödataportalen	Nej
Naturresevat	Miljödataportalen	Nej
Naturvårdsavtal	Skogsdataportalen	Nej
Naturvårdsområde	Skogsdataportalen	Nej
Riksintresseområde Rennäring	Miljödataportalen	Ja
Riksintresse Friluftsliv	Länsstyrelsen	Ja
Riksintresse Kulturmiljövård	Länsstyrelsen	Nej
Riksintresse Naturvård	Länsstyrelsen	Nej
Riksintresse Obrutet fjäll	Länsstyrelsen	Nej
Riksintresse Rörligt Friluftsliv	Länsstyrelsen	Nej
Nyckelbiotoper Skogsstyrelsen	Skogsdataportalen	Nej
Vattenskyddsområde	Miljödataportalen	Ja
Nyckelbiotoper bolag	Skogsdataportalen	Nej

4.2 Utredningsområdet

Utredningsområdet är 46 ha stort och beläget i Björnrike, Härjedalens kommun. Närmaste tätort är Vemdalen, se *figur 1*. Landskapet domineras av kalfjäll, barrskog med inslag av myrmarker och vattendrag. Stora pistområden samt skoter- och fjälleder förekommer i landskapet. Lederna nyttjas framför allt till jakt och friluftsliv. Utredningsområdet ligger inom ett Vattenskyddsområde samt i riksintresseområde för friluftsliv och rennäring.

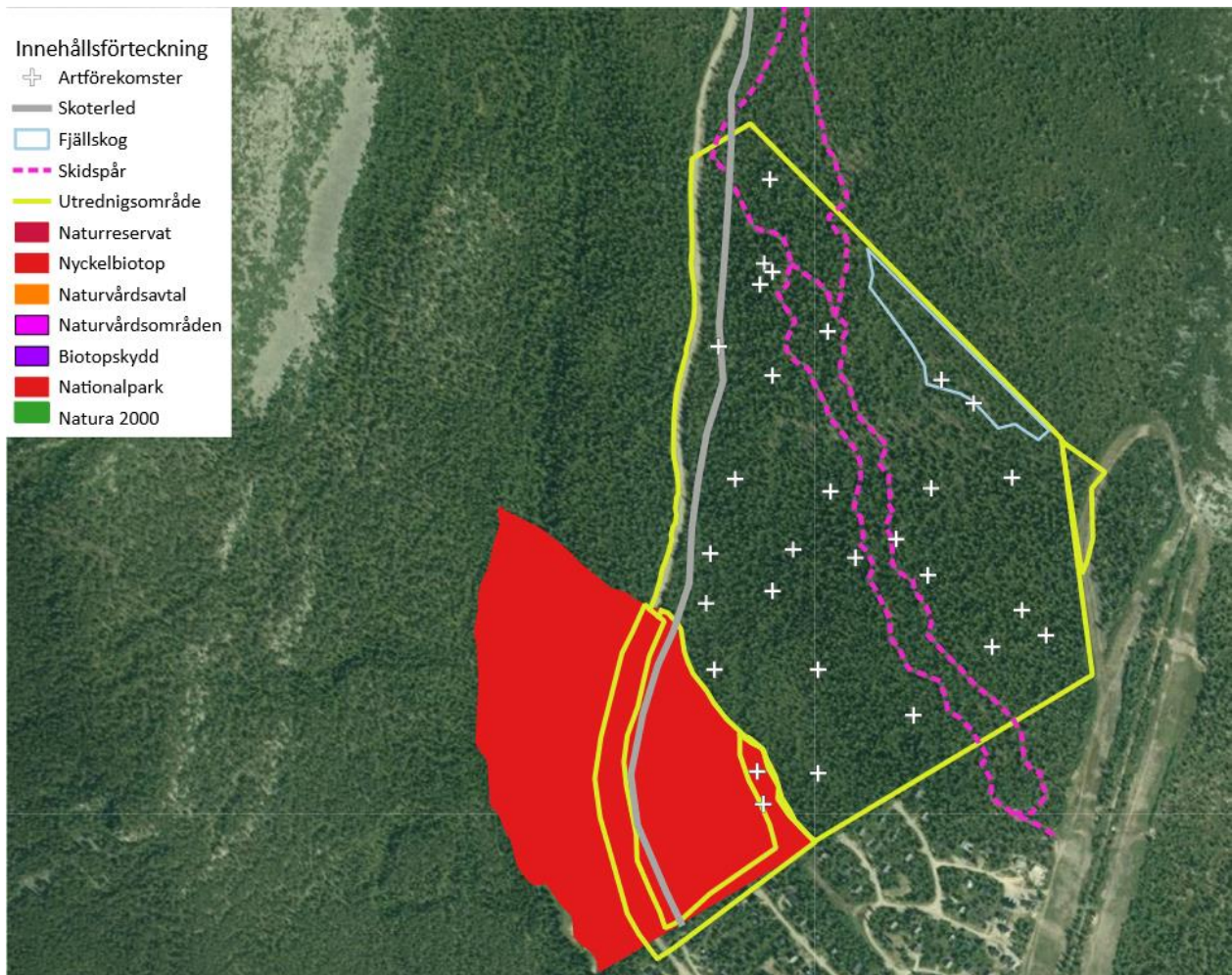
En naturvärdesinventering har genomförts på del av fastigheterna Vemdalens Kyrkby 3:2 samt Vemdalens Kyrkby 49:4, se *figur 2*.

Utredningsområdet karaktäriseras av naturskogsartad barrblandskog i sydvästsluttning på frisk rismark av blåbärstyp med inslag av lågörtstråk. Utredningsområdet avgränsas av väg i sydväst och fjällbjörkskog i nord väst. Jordarten är grovkorning morän.

Utredningsområdet bör bedömas som en helhet utan uppdelning i andra naturtyper eller bestånd då skogen har ett relativt homogent naturvärde och det saknas andra tydliga gränser eller naturtyper

inom området. De hotade- och signalarter som registrerades under inventeringen är även de relativt jämt fördelade över hela utredningsområdet, *se figur 3*.

I den övre norra delen av utredningsområdet kan man skönja en glesnande granskog med övergång mot fjällbjörkskog. Här har det även utförts en plockhuggning av stormfällt virke under senare tid vilket gör att luckigheten är stor. Det går ett antal skidspår och en skoterled tvärs genom utredningsområdet, *se figur 3*.

Figur 3. Utredningsområdet med identifierade rödlistade- och signalarter utmarkerade.

4.3 Beståndshistorik

Området har historiskt sett präglats av brand. Mängden gran och grankloner vittnar om att bränderna varit lågintensiva och relativt glesa. Brandstubbar har påträffats men förekommer mest frekvent i utredningsområdets södra delar. Även de äldre tallägorna vittnar om brand på samma sätt som att det förekommer enstaka gamla grova tallar med övervallade brandljud.

Skogen är tidigare dimensionsavverkad mest troligt under mitten av 1900-talet. Stubbar, lumpvedsbitar av död ved samt lämnade hel stam efter dimensionsavverkningen finns frekvent inom hela utredningsområdet. En vindfällsstädning efter senaste årens stormar har relativt nyligen utförts inom delar av utredningsområdet. I de centrala delarna nedan skidleden, ett större område i områdets

östra del (öster om skidleden) samt i de norra delarna upp mot fjällskogskanten syns spår efter nyligen utförd huggning och skotning. I dessa skogspartier är beståndets luckighet extra tydlig, *se figur 4*.

Hela utredningsområdet har en god frekvens av gamla träd, företrädesvis tall, gran och björk. De äldsta granarna som åldersbestämdes var ca 240 år och de äldsta tallarna ca 255 år. Det förekommer även äldre rikbarkig sålg lokalt i beståndet framför allt i sydöstra delen av utredningsområdet. Hela beståndet har en riklig förekomst av hänglavar.

Figur 4. Utförd vindfällstädning i övre kanten av utredningsområdet.

4.4 Död ved

Mängden död ved varierar inom utredningsområdet. Bitvis är mängden död ved måttligt till god men det förekommer även partier som helt saknar död ved. Som ett resultat av den relativt höga andelen äldre björkar är mängden björkved i form av torrträd, högstubbar och björklågor dock god.

Bland granveden kan skönjas en svag vedkontinuitet av äldre granelågor. Död ved av gran i form av rötbrutna och vindfällda granar är något vanligare förkommande. Det är en måttlig förekomst av rödlistade och signalarter kopplade till granved, *ex harticka, vedticka, granticka* och *gränsticka* har påträffats.

Tallågorna utgör mycket fina substrat. De enstaka förekommande helstamslågorna uppträder i grova dimensioner. I övrigt förekommer tallveden i form av gamla lumpvedsbitar, lumpade helstammar och gamla naturliga tallågor. *Gräddporing* har påträffats på några av tallågorna.

Fler arter av vedsvampar och lavar knutna till död ved kan inte uteslutas men påträffades inte under inventeringen. Ett fåtal torrakor av gran och tall har påträffats.

Den sammanvägda bedömningen av mängden död ved och vedkontinuitet är svag. Plockhuggning och rensning av vindfällena har minskat förekomsten av död ved i beståndet. Men den sparsamt förekommande grova veden av framförallt tall och viss mån gran bidrar till områdets naturvärden.

4.5 Löv

Hela utredningsområdet hyser en hög andel äldre björk och mängden björkved är god i hela området. Ju högre upp mot fjällkanten man kommer desto större inslag av björk. Vid utredningsområdet övre gräns övergår skogen till fjällbjörkskog. I den södra delen av utredningsområdet förekommer även äldre rikbarkig sälg med lunglav, skrovellav och stuplav. Sälgt förekommer också spritt i beståndet framför allt i områdets södra delar och längs vägen i väster.

Figur 5. Lunglav på sälgt.

4.6 Sammanfattande beskrivning av området naturvärden

Det är genomgående gott om naturvärdesträd av både barrträd och lövträd framför allt björk men ställvis även sälgt i hela utredningsområdet. Naturvärdena i utredningsområdet knyts till den interna variationen mellan äldre barr och lövskog samt förekomst av kvalitativ död ved och viss skogskontinuitet. Förekomst av ömsom lövrika delar med äldre barkfläktade björkar och äldre sälgt, med skrovel- och lunglav eller barrskogsdominerade delar med stor förekomst av äldre barrträd. Den sparsamma mängden av död grov ved lyfter områdets naturvärde.

Hela utredningsområdet bedöms hysa vissa naturvärden (4) med inslag av påtagliga naturvärden (3) där inslaget av strukturer och värdeelementen förekommer mer frekvent. Frekvensen av vissa naturvärdesarter är relativt god och förekommer även spritt över hela utredningsområdet vilket gör att artvärdet bedöms som påtagligt.

Hänsyn som om möjligt kan lämnas vid exploatering:

- Spara grövre spärrgreniga tallar och granar med "kjolar" samt några yngre träd på tillväxt. Att spara en viss mängd träd gör att trädkontinuiteten på marken består och arter knutna till kontinuitet kan fortsätta existera.
- Spara så långt som möjligt döende eller döda stående barr- och lövträd.
- Spara grövre lågor, naturliga högstubbar.

4.7 Artlista

Rödlistade och signalarter som påträffades inom utredningsområdet under inventeringen:

Gammel granskål (NT)
Knottig blåslav (NT)
Garnlav (NT)
Lunglav (NT)
Skrovellav (NT)
Doftticka (VU)
Gränsticka (NT)
Harticka (NT)
Granticka (NT)
Stuplav
Gräddporing (VU)
Ullticka (NT)
Kolflarnlav (NT)
Tagellav
Kötticka
Vedticka
Garnlav (NT)

5 ARTSKYDDSFÖRORDNINGEN

Artskyddsförordningen (2007:845) är en lagstiftning som innebär fridlysning av ett antal arter. Artskyddsförordningen införlivar EU:s art- och habitatdirektiv samt fågeldirektiv i svensk lagstiftning. Till förordningen hör två listor med arter, *bilaga 1* och *2*. Förenklat kan man säga att alla de listade arterna är fridlysta det vill säga man får inte samla in, skada eller döda de listade arterna. För arterna i *bilaga 1* är dessutom arternas livsmiljöer skyddade och får inte förstöras. I samband med prövning av en verksamhet som tar mark i anspråk ska frågan om påverkan på natur och naturmiljö i första hand lösas samordnat. En verksamhets påverkan på flora och fauna ingår som en naturlig del i lokaliseringsbedömningen. Artskyddsförordningen kan härvid ses som en precisering av vad som följer av de allmänna hänsynsreglerna.

Naturvärdesinventeringen har utförts med syfte att inhämta kunskap om utredningsområdets naturmiljöer och arter. Inventeringen har inte enbart inriktats mot de i artskyddsförordningen utpekade arterna men särskild uppsikt har hållits efter dessa arter. Ingen fågelinventering är utförd men en tjäderhöna och en spillkråka uppmärksammandes under inventeringen samt spår av tretåig hackspett: Även skogshare påträffades.

Av de arter som tas upp i artskyddsförordningens Bilaga 1 finns inga förekomster registrerade eller påträffade inom utredningsområdet. Det utesluter dock inte möjligheten att skyddade arter ändå skulle kunna förekomma.

6 REFERENSER

Litteratur:

Nitare, J. (red.) 2010. Signalarter Indikatorer på skyddsvärd skog. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping. Pålsson, L (red.) 1998. Vegetationstyper i Norden. TemaNord 1998:510. Nordisk Ministerråd, Köpenhamn
Gunnarsson, U. & Löfroth, M. 2009. Våtmarksinventeringen – resultat från 25 års inventeringar. Rapport 5925. Naturvårdsverket, Stockholm.
Gärdenfors, U. (red.) 2010. Rödlistade arter i Sverige 2010 – The 2010 Red List of Swedish Species. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
Swedish Standards Institute, SIS. 2014a. Svensk standard SS 199000:2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. SIS Förlag AB, Stockholm.
Swedish Standards Institute, SIS. 2014b. Teknisk rapport SIS-TR 199001:2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Komplement till SS 199000. SIS Förlag AB, Stockholm

Datakällor:

Artportalen och Obsdatabasen. ArtDatabanken, SLU, Uppsala. <http://www.artportalen.se>
Länsstyrelsernas GIS-tjänster. <http://projektwebbar.lansstyrelsen.se/gis/>
Miljödataportalen. Naturvårdsverket, Stockholm. <http://mdp.vicmetria.nu/miliodataportalen/>
Skogsdataportalen. Skogsstyrelsen, Jönköping. <http://www.skogsdataportalen.skogsstyrelsen.se>
SLU Skogskarta. Institutionen för skoglig resurshållning, SLU, Umeå. <http://www.slu.se/sv/centrumbildningar-och-projekt/riksskogstaxeringen/tjanster-ochprodukter/interaktiva-tjanster/slu-skogskarta/>

Komplettering till NVI Björnrike, Holmen Energi för detaljplan avseende bostäder utförd av ANSJÖ juli 2019 inom Vemdalen Kyrkby 3:2 och 49:4, Härjedalens kommun.

Bakgrund

Miljö och bygg / Bergs och Härjedalens kommun håller på att ta fram detaljplan för bostadsändamål och har tidigare fått in resultat av fågelinventering utförd sommaren 2021 och NVI (naturvärdesinventering) utförd sommaren 2019. Miljö och bygg har även genomfört en kontroll 2021-08-06 av skogsområdets naturvärden med egen personal (Bjarne Tutturen / Miljöinspektör) med erfarenhet av naturvärdesinventeringar. I denna rapport följer kommentarer kring naturvärden som underlag för fortsatt planläggning.

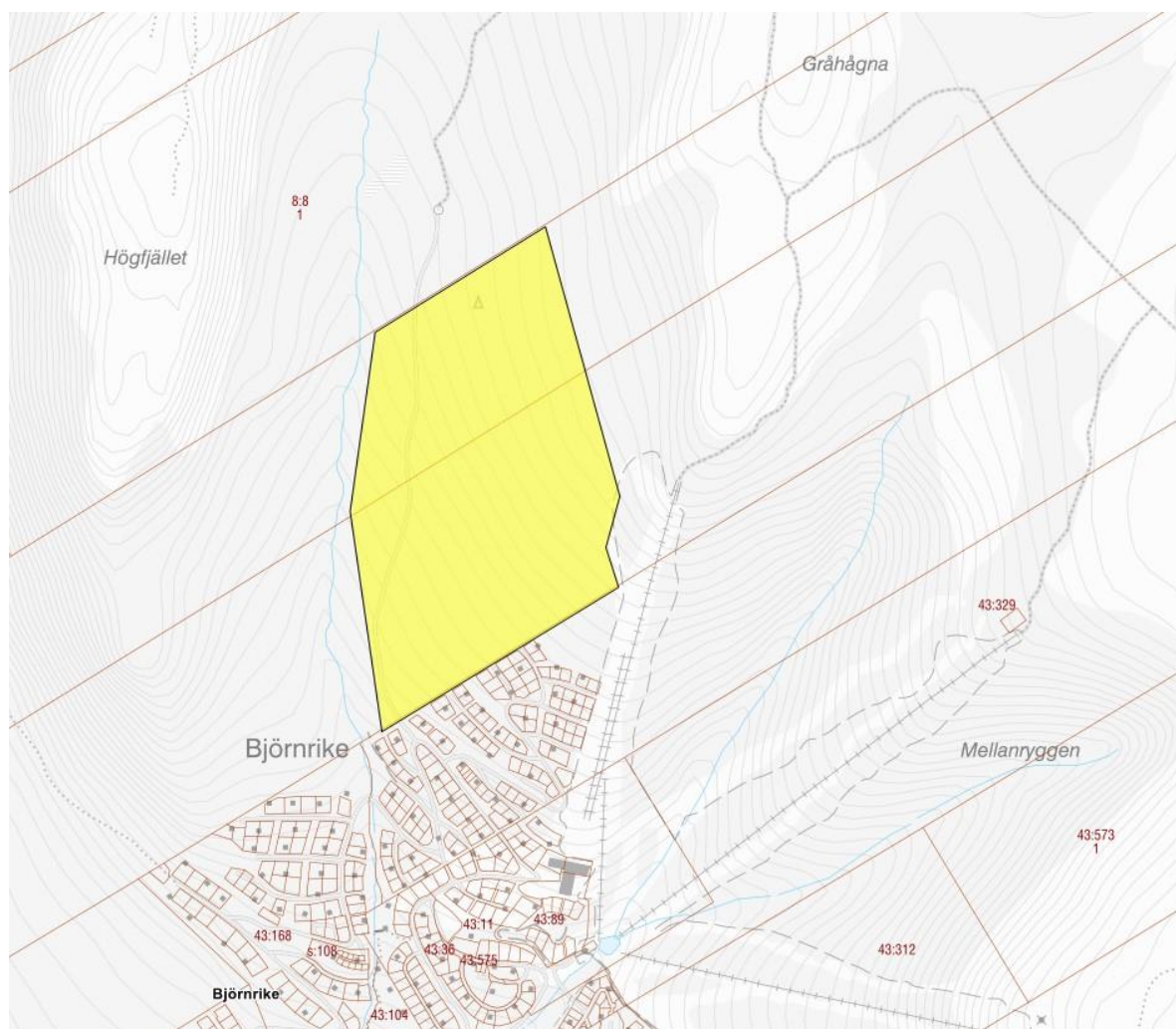

Bild 2. Karta över planområdet med gul markering

Områdesbeskrivning

Planområdet ligger inom riksintresse för friluftsliv, vattenskyddsområde, område med äldre kontinuitetsskog ca 700-760möh, ovan gränsen för fjällnära skog.

Skogen är grandominerad hänglavsrik barrblandskog med inslag av björk, tall, rönn, sälg. I stråk förekommer mer lövinslag och i den sydöstra delen finns ganska gott om äldre sälgar med rik lavflora. I den sydvästra delen finns en nyckelbiotop, men den skiljer sig inte mycket jämfört med övrig skog. I de högre delarna av skogen övergår den barrdominerade skogen i fjällbjörkskog. Skogen är bitvis ganska kuperad och sluttar mot sydväst eller väst. Skogen är flerskiktad och har många träd över 200 år, (ganska många över 250). Det finns gott om spår efter äldre dimensionsavverkningar, men skogens signalarter som till exempel allmänt förekommande vitgrynig nållav, garnlav och knottrig blåslav indikerar obruten kontinuitet av äldre träd och slutna skog med jämn fuktighet.

Det stora inslaget av grov sälg beror delvis på tidigare brandhistorik. Här och där syns högstubbar, lågor och levande träd med spår av äldre skogsbränder. Det stora inslaget av äldre granar och sälgar talar för att det var länge sedan det brann samt att det var relativt lågintensiv brand.

Bild 3. Knottrig blåslav signalerar höga naturvärden och skog med lång kontinuitet. Den hittas oftast på de äldsta och de mest långsamtväxande träden i fuktiga men öppna lägen i skogen.

Naturvärdesbedömning

Skogen har ett högt naturvärde (2) kopplat till påtagligt biotopvärde med kontinuitetsskog med inslag av rikligt med naturvärdesträd i form av äldre barrträd, äldre grov sälg och rönn, äldre björk, inom vissa delar allmänt med död ved, kolad silverved, högstubbar, äldre grankloner, samt även ett högt artvärde med över 30 noterade naturvårdsarter och 26 rödlistade arter, varav flera (VU, sårbar).

Bild 4. Lunglav (NT), stor grönskimrande naturvårdsart med högt signalvärde, som oftast hittas på äldre sälgar eller rönnar i miljöer där många andra rödlistade arter förekommer.

Grön infrastruktur och ekosystemtjänster

Skogen inom planområdet ligger i Sersådalen mellan bergryggarna Gråhogna och Högfjället. Dalgången i de övre delarna består av naturskogsartad barrskog på båda sidor av Sersån. De branta sluttningarna ner mot ån är känsliga för avverkning och blottläggning av barjord. Utan den befintliga skogsvegetationen kan vatten få hög fart utmed sluttningen och ta med sig stora mängder humusämnen, slam och grus. Området ligger inom vattenskyddsområde och skogen med sin naturliga markvegetation och små bäckar utgör effektiv vattenrening.

Skogen utgör även en skyddande ridå för den befintliga bebyggelsen nedanför när hårda vindar från fjället drar in.

Det finns allmänt med spår efter tretåig hackspett i området (enligt fågelinventeringen framför allt intill bäcken). Den lavrika skogen utgör lämpliga biotoper för lavskrika och olika skogsmesar som till exempel talltita och tofsmes. Skogsmiljöerna har även stor betydelse för annan biologisk mångfald (beskriven ovan) och höga upplevelsevärden längs leder och skidspår i området.

Bild 5. Ringhack skapade av tretåig hackspett (NT), en fågel knuten till framför allt naturskogsmiljöer.

Naturvärdesbedömning enligt Ansjö Skog- och markkonsult

Hela utredningsområdet bedöms hysa vissa naturvärden (4) med inslag av påtagliga naturvärden (3) där inslaget av strukturer och värdeelementen förekommer mer frekvent. Frekvensen av vissa naturvårdsarter är relativt god och förekommer även spritt över hela utredningsområdet vilket gör att artvärdet bedöms som påtagligt.

Kommentar

Om artvärdet är påtagligt (som Ansjö skriver) kan naturvärdet enligt matrisen inte bli annat än påtagligt (3) eller högre såvida inte faktorer som påtaglig störning i området drar ner värdet. Endast små delområden har så stor påverkan att det inte borde gälla området som helhet. Ansjö skriver "visst naturvärde" (4) med inslag av "påtagligt naturvärde" (3). I detta fall borde biotopvärdet även det vara påtagligt vilket inte är tydligt bedömt. En NVI brukar ange med karta vilka delar som har olika naturvärdesklass. Det saknas i denna NVI. Jag anser att de fynd av över 30 naturvårdsarter som är gjorda påkallar ett högt artvärde vilket i matrisen ger ett sammantaget naturvärde som är högt (2).

Naturhänsyn enligt Ansjö Skog- och markkonsult

Hänsyn som om möjligt kan lämnas vid exploatering: -Spar grövre spärrgreniga tallar och granar med "kjolar" samt några yngre träd på tillväxt. Att spara en viss mängd träd gör att trädkontinuiteten på marken består och arter knutna till kontinuitet kan fortsätta existera. -Spara så långt som möjligt döende eller döda stående barr- och lövträd. -Spara grövre lågor, naturliga högstubbar.

Kommentar

Jag anser att det är svårt att behålla befintliga naturvärden i någon omfattning av betydelse med ovanstående hänsyn. Många av de skyddsvärda arter som finns i området är beroende av större sammanhängande skog med jämn fuktighet och slutenhet. Enstaka substrat kan inte skapa livsförutsättningar för dessa då lokalklimat förändras påtagligt vid en exploatering. Enstaka träd som sparas blir mer estetiska inslag än vad som har betydelse för ekosystemtjänster eller för bevarande av biologisk mångfald. Jag anser att naturbeskrivningen och markhistorik stämmer bra i stora drag. Naturvärdesbedömning och hänsyn har inte följt standarden för en NVI eller ekologisk funktionalitet.

Bild 6. Kolad silverved med flera rödlistade lavar beroende av gammal, hård tallved.

Artlista naturvärdesinventering juli 2019

Ansjö skog- & markkonsult

Gammelgranskål	NT
Knottrig blåslav	NT
Garnlav	NT
Lunglav	NT
Skrovellav	NT
Doftticka	VU, F (utanför planområdet)
Gränstikka	NT
Harticka	NT
Granticka	NT
Gräddporing	VU
Ullticka	NT
Kolflarnlav	NT
Tagellav	NA
Kötticka	NA
Vedticka	LC
Stuplav	LC

Artlista kompletterande naturvärdesinventering 210806

Identifierade arter utöver ovanstående artlista

Fläcknycklar	LC, F (utanför planområdet)
Spindelblomster	LC, F
Nordlig nållav	NT
Vitgrynig nållav	NT
Blågrå svartspik	NT
Blanksvart spiklav	NT
Mörk kolflarnlav	NT
Vedflamlav	NT
Vedskivlav	NT
Kortskaftad ärgspik	NT
Vitmosslav	S
Mörk blåslav	VU

F=fridlyst

AF= art skyddad enligt artskyddsförordningen

NT=rödlistad som nära hotad

VU= rödlistad som sårbar

S= skoglig signalart

NA=ej tillämplig

LC=livskraftig